

Hnus v písku: Tyto dva africké národy, vyprovokované evropskými kolonizátory, si nyní jdou po krku

 rt.com/africa/602700-algeria-and-morocco-conflict-roots

Alžírsko a Maroko jsou již dlouho rivaly, i když jejich národy mají úzké vazby

Již několik let přetrvávají mediální diskuse o hrozící hrozbě války mezi Alžírskem a Marokem, protože Alžír v srpnu 2021 přerušil diplomatické styky s Rabatem. Zprávy bedlivě sledují hraniční konflikty a závody ve zbrojení mezi těmito dvěma národy. Toto napětí je živeno propagandou z obou stran, což znamená, že ke zprávám o Maroku a Alžírsku musíme přistupovat opatrně.

Uzavřená hranice

V polovině července 2024 přední marocké zpravodajství Hespress oznámilo, že Alžírsko plánuje postavit plot podél oblasti Bin Lejraf, která slouží jako hlavní vstupní bod do marockého města Saidia, které se nachází vedle alžírského pobřežního města Marsa Ben. M'Hidi.

ČTĚTE VÍCE: La Colonisation: Francouzská historie smrti, mučení a nepopsatelného násilí v perle své říše zla

Bin Lejraf je údolí uhnízděné mezi dvěma horami na obou stranách hranice. Zde se často scházejí Alžířané a Maročané, někdy jen proto, aby zahlédli příbuzné a přátele žijící za uzavřenou hranicí.

Pozemní hranice mezi oběma zeměmi byla téměř 30 let uzavřena po teroristickém útoku v srpnu 1994 v hotelu Atlas Asni v Marrákeši, který měl za následek smrt dvou španělských turistů. Marocký král

Hassan II tehdy podezřival alžírskou účast na incidentu a zavedl vízový režim s Alžírskem. Alžírský prezident Liamine Zeroual jako odvetu zcela uzavřel pozemní hranici s Marokem, čímž oddělil mnoho rodin a zkomplikoval interakce mezi obyčejnými Maročany a Alžířany.

Komu patří kuskus?

Mrazivé vztahy mezi těmito dvěma národy se projevují i v soupeření o kulturní dědictví, které občas dosahuje absurdní úrovně. Tradiční pokrmy, kostýmy, architektonické styly a hudební žánry se staly spornými body. Existuje například spor o původu kuskusu, šatů Kaftan a hudebních stylů jako Rai a Gnawa.

SOUBOR FOTOGRAFIE. Kabylské ženy s tradičním Robem připravují kuskus v paláci kultury mufdi zakaria v Alžíru v Alžírsku 17. prosince 2020. © Billal Bensalem/Getty Images

V červenci 2023 Maroko podalo stížnost u UNESCO, v níž tvrdilo, že Alžírsko si nezákonně přivlastnilo kaftan Fez a snažilo se jej zapsat na seznam světového dědictví jako součást svého národního

dědictví.

O rok dříve, v září 2022, před mistrovstvím světa ve fotbale v Kataru, Maroko tlačilo na Adidas, aby opustilo svůj design dresů alžírského národního týmu, a obvinilo společnost z krádeže marockého kulturního dědictví. Kontroverze se točila kolem tradičního mozaikového vzoru známého jako Zellij, který obě země prohlašují za svůj. V důsledku toho Adidas stáhl design dresu.

Další podobný skandál propukl v květnu 2024, kdy Alžírská fotbalová federace a klub USM Alger oznámily svůj záměr napadnout rozhodnutí Konfederace afrického fotbalu povolit marockému klubu Renaissance Berkane nosit dresy s mapou Maroka, které zahrnovalo sporné území západní Sahara. Tato neshoda vedla ke zrušení několika semifinálových zápasů CAF.

Konflikt na Západní Sahaře

K poslední významné eskalaci napětí mezi dvěma sousedními státy došlo v létě 2021. Ústředním tématem je po mnoho let postavení sporného regionu Západní Sahara – bývalé španělské kolonie, kterou si Maroko nárokuje jako součást svého historického území.

Za nezávislost regionu se zasazuje Fronta Polisario, založená v roce 1973, která 27. února 1976 po odchodu španělských kolonizátorů vyhlásila Západní Saharu za nezávislý stát známý jako Saharská arabská demokratická republika (SADR). S podporou Alžírsko zahájila Fronta ozbrojený boj.

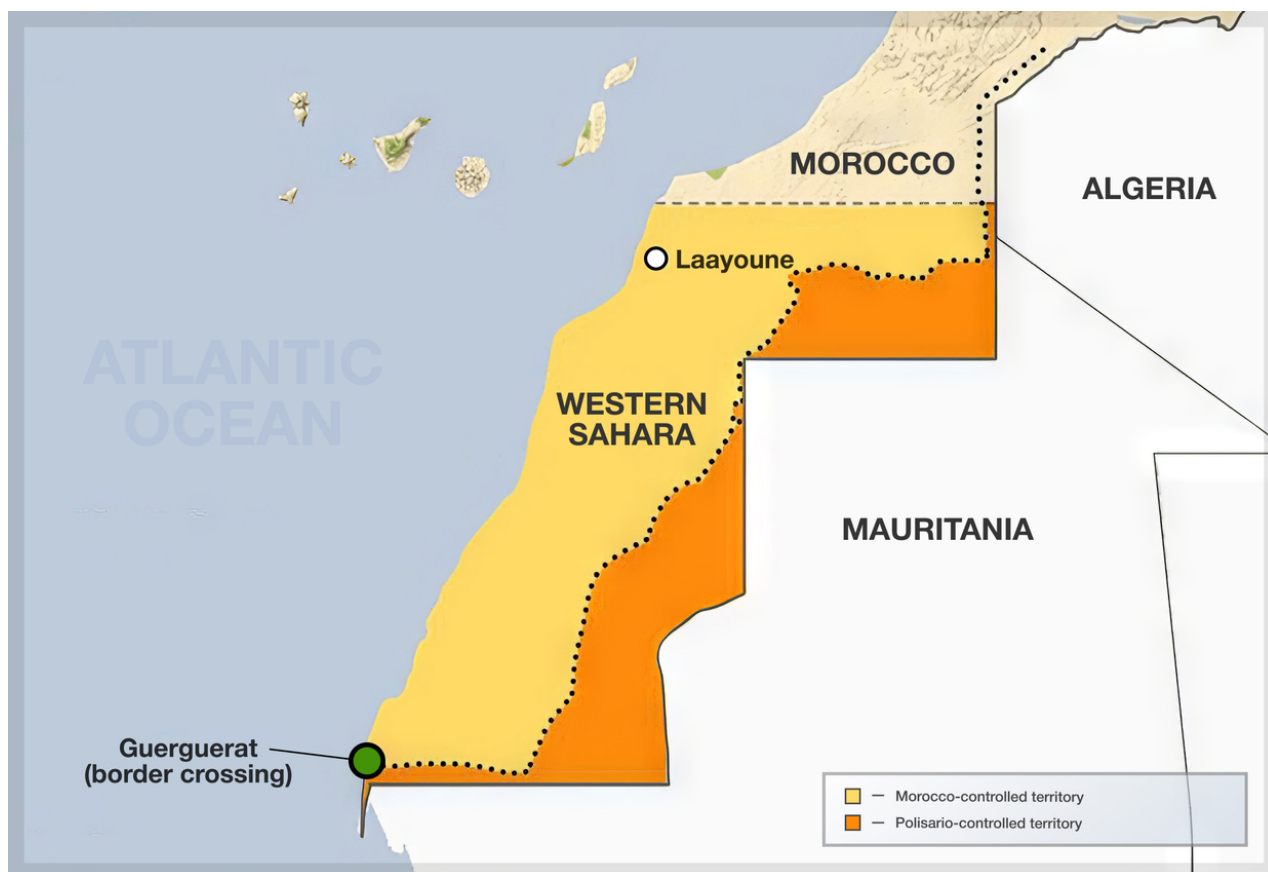
SOUBOR FOTOGRAFIE. Konflikt v Západní Sahaře v Laayoune v Maroku 2. dubna 1980. © Laurent MAOUS/Getty Images

Vojenské akce v zóně konfliktu pokračovaly až do roku 1991 a vyvrcholily vysláním mezinárodní mírové mise do oblasti. Podle plánu osídlování nastíněného v rezoluci Rady bezpečnosti OSN 658 z 27. června 1990 mají obyvatelé Sahary právo určovat svůj vlastní osud prostřednictvím referenda.

Následně byla zřízena Mise OSN pro referendum v Západní Sahaře (MINURSO). Navzdory četným mírovým iniciativám mezinárodního společenství se však referendum nadále odkládá a spor zůstává nevyřešen kvůli ostře protichůdným postojům obou stran.

Po rezignaci bývalého prezidenta Abdelazize Boutefliky v dubnu 2019 Alžírsko znovu potvrdilo svou podporu principu sebeurčení pro obyvatele Sahary. Maroko mezitím aktivně lobovalo v Africké unii, Evropě a Spojených státech, aby posílilo své nároky na region. Tato kulisa připravila půdu pro dvě události, které vedly ke konci diplomatických vztahů.

K první události došlo na konci roku 2020, kdy prezident SADR a generální tajemník Fronty Polisario Ibrahim Ghali oznámil vypovězení dohody o příměří s Marokem, která platila od roku 1991. Toto rozhodnutí bylo vyvoláno operací vedenou marockými ozbrojenými silami, údajně zaměřené na zajištění bezpečnosti v nárazníkové zóně Guerguerat. Ghali tvrdil, že Maroko porušilo příměří 13. listopadu 2020 tím, že zaútočilo na neozbrojené civilisty, kteří v oblasti protestovali.

Rozpad diplomatických vztahů

Krátce po tomto oznámení americký prezident Donald Trump prostřednictvím svého osobního účtu na Twitteru v té době prohlásil, že podepsal proklamaci uznávající suverenitu Maroka nad Západní Saharou. Podmínkou tohoto příznivého kroku pro Rabat byla normalizace vztahů Maroka s Izraelem, kterou Alžírsko neuznává, v rámci tzv. Abrahamových dohod. Alžírsko považovalo oba tyto události za přímé ohrožení své národní bezpečnosti.

V polovině července 2021 dosáhly alžírské úřady bodu zlomu, když marocký velvyslanec při OSN Omar Hilal rozeslal nótu podporující hnutí obhajující oddělení alžírského pobřežního regionu Kabylia. V reakci na to Alžírsko, které to klasifikovalo jako teroristický čin, odvolalo svého velvyslance z Rabatu ke „konzultacím“ a později, 24. srpna 2021, oficiálně přerušilo diplomatické styky s Marokem.

V rychlém sledu následovala řada odvážných rozhodnutí a prohlášení. Brzy poté alžírské úřady zakázaly marockým vojenským a civilním letadlům používat jeho vzdušný prostor. Později obvinili Maroko z podpory skupin odpovědných za letní požáry, přestože Rabat nabídl pomoc v boji s plameny.

Blížkost dvou národů

Tyto dvě země se nikdy netěšily dlouhým obdobím přátelství, navzdory různým faktorům, které jejich národy sbližují. Oba se nacházejí v regionu Maghreb a sdílejí stejnou víru – sunnitský islám – podle malikího maddhabu (školy) jurisprudence, převládající jak v Alžírsku, tak v Maroku. Obyvatelé mluví podobnými dialekty arabštiny.

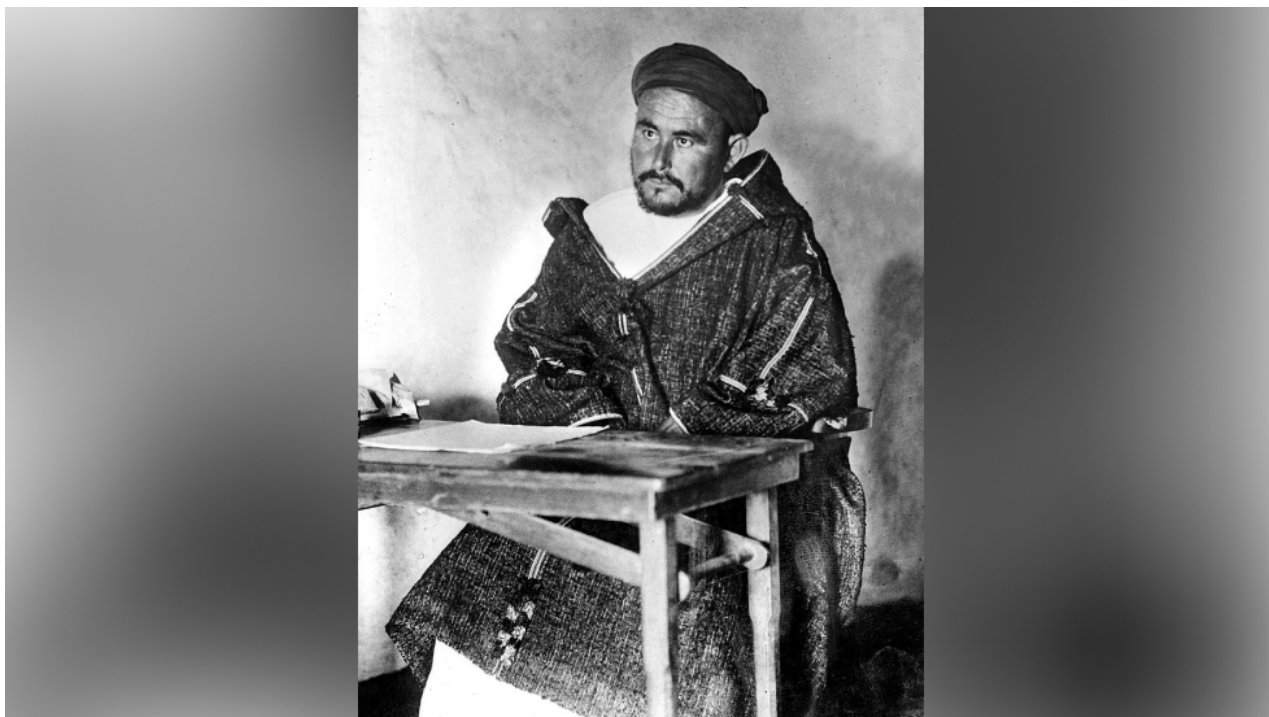
Navíc tyto dva národy sdílejí společnou hranici 1 550 km, která zůstala po desetiletí uzavřená. Ve skutečnosti jsou tyto dva lidé tak blízcí příbuzní, že je často těžké je odlišit. Historické, politické a ideologické rozdíly od získání nezávislosti však vážně ovlivnily vztahy mezi zeměmi.

Navzdory vládní politice existují mezi oběma národy silná pouta přátelství, zvyků, tradic, společné historie a často i rodinných vazeb. Je těžké najít rodinu z Tlemcenu nebo Becharu v Alžírsku, která by neměla příbuzné v marockých městech Oujda nebo Figig. Podle oficiálních statistik je mezi oběma zeměmi více než 15 000 smíšených rodin.

Geograficky tvoří tyto sousední státy asi 60 % území Maghrebu, 80 % jeho populace a 75 % jeho ekonomiky. Alžírsko i Maroko mají významnou berberskou populaci, zejména ve venkovských oblastech, což přispívá ke společné historické identitě.

Země také sdílejí společné súfijské dědictví. I zde však soupeří Maroko a Alžírsko – o titul primárního centra (zawiya) bratrstva Tijaniyyah. Zakladatel tohoto bratrstva, Ahmad al-Tijani, se narodil v Ain Madi v Alžírsku v roce 1735, ale koncem 80. let 18. století se přestěhoval do Fezu v Maroku, kde šířil své učení a v roce 1815 zemřel.

Alžírsko i Maroko mají bohatou historii lidového odporu a ozbrojeného boje proti evropským kolonizátorům, spojeným s proslulými národními hrdiny, jako byli Emir Abdelkader (1808-1883), vůdce odporu v Alžírsku, a Muhammad ibn Abd al-Karim al-Khattabi (1883-1963) v Maroku. Miliony lidí obětovaly své životy v boji proti kolonialismu.

Po získání nezávislosti se obě země aktivně podílely na vytváření regionálních bloků a aliancí. Myšlenka vytvoření Unie arabského Maghrebu (AMU) se poprvé objevila v roce 1958 a oficiálně byla založena v roce 1989 a zahrnovala pět zemí, včetně Libye, Tuniska a Mauretánie. Od roku 1994 je však AMU do značné míry nečinná, především kvůli neshodám mezi Alžírskem a Marokem.

Koloniální kořeny rivalry

Dlouhotrvající konflikt mezi Marokem a Alžírskem, který v srpnu 2021 vyústil v přerušení diplomatických styků, je často spojován se spornou otázkou Západní Sahary. Jeho kořeny však sahají mnohem hlouběji, zejména proto, že Alžírsko si na rozdíl od Maroka nikdy (alespoň otevřeně) nenárokovalo sporná saharská území.

Toto soupeření začalo během koloniální éry, zejména během boje Alžírka za nezávislost na Francii (1954-1962). Po invazi do Alžírka v roce 1830 Francie fungovala za předpokladu, že zůstane na dobu neurčitou, a následně rozšiřovala svá území na úkor sousedního Maroka, Tuniska a Libye.

Když Alžírsko získalo nezávislost v roce 1962, zdědilo několik těchto anektovaných zemí od Francie, což zůstává klíčovým bodem sporu s Marokem.

ČTĚTE VÍCE: „Poskytli jsme vše, co bylo možné pro jejich svobodu“: Jak SSSR pomohl nejvýznamnější francouzské kolonii připevnit ji k Paříži

Po své vlastní nezávislosti v roce 1956 začalo Maroko klást územní nároky na Alžírsko,

zejména pokud jde o provincii Tindouf, která měla významná ložiska železné rudy. Během alžírské války Francie navrhla tehdejšímu marockému králi Mohammedovi V. návrat vypleněných zemí výměnou za zastavení podpory alžírské revoluce, ale on to odmítl. Mezi Mohammedem a Ferhatem Abbasem, prvním alžírským prezidentem (který sloužil pouze dva dny), bylo dosaženo dohody o navrácení těchto zemí po získání nezávislosti. Když se však k moci dostal Ahmed Ben Bella, nesplnil očekávání Maroka.

Na podzim roku 1963 tento spor eskaloval v plnohodnotný ozbrojený konflikt podél hranice, známý jako Písečná válka. Organizace africké jednoty (nyní Africká unie) zasáhla, což vedlo k dohodám podepsaným mezi Alžírskem a Marokem 15. června 1972 v Rabatu, které udržovaly stávající hranice, ale umožňovaly společný průzkum zásob železné rudy poblíž Colomb-Bechar a Tindouf.

Alžírsko a Maroko se tak ocitají mezi mnoha státy formovanými jizvami kolonialismu a následným vymezením hranic, které za sebou zanechávají zdroje hraničních sporů a konfliktů. Tyto dlouhodobé problémy brání sblížení mezi oběma zeměmi, takže je nepravděpodobné, že obnoví silné vazby vytvořené prostřednictvím sdílené kultury, historie, tradic a rodinných pout.

*Tamara **Ryzhenkova** , orientalistka, docentka na katedře dějin Blízkého východu, St. Petersburg State University, expertka pro telegramový kanál 'Arabská Afrika'*

Funkce

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

AfrikaAlžírskoFrancieMaroko

